

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

OTSUS
isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus
nr 2.2.-1/26/45-2

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Anu Suviste
Otsuse tegemise aeg ja koht	21.07.2026 Tallinnas
Taotluse esitaja	Merilin Piipuu kantsler Kultuuriministeerium min@kul.ee

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 6 lg 5 alusel Andmekaitse Inspektsioon otsustab:

- 1) kooskõlastada andmesubjektide nõusolekuta isikuandmete töötlemine teadusuuringus "Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring 2026" 22.06.2026 taotluses ning käesolevas otsuses (eelkõige punktis 3) esitatud tingimustel ja mahus;
- 2) Kultuuriministeeriumil esitada algandmete hävitamisakt või kinnituskiri algandmete kustutamise kohta vastavalt taotluse punktile 10.3. hiljemalt 31.12.2026.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Otsuse peale on võimalik esitada 30 päeva jooksul vaie haldusmenetluse seaduse § 71 lõikes 1 sätestatud korras või esitada kaebus halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 7 lõikes 1 sätestatud korras.

TAOTLUSE ESITAJA SELETUS JA KINNITUSED:

Esitatud otsuse lisas „Taotlus isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus“.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED JA SELGITUSED:

1. IKS § 6 lõike 5 kohaselt loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. Nende koostamiseks on täidesaatval riigivõimul õigus teha päringuid teise vastutava või volitatud töötleja andmekogusse ning töödelda saadud isikuandmeid. Andmekaitse Inspektsioon kontrollib enne nimetatud isikuandmete töötlemise algust selles paragrahvis sätestatud tingimuste täitmist, välja arvatud juhul, kui poliitika kujundamiseks tehtava uuringu eesmärgid ja isikuandmete töötlemise ulatus tulenevad õigusaktist.

2. IKS § 6 lõikes 3 on nimetatud tingimused, mida tuleb hinnata enne, kui hakatakse uuringus andmesubjekti nõusolekuta tema isikuandmeid tuvastamist võimaldaval kujul töötleva. Üheks tingimuseks on, et andmetöötluse eesmärgid ei ole saavutatavad peale tuvastamist võimaldavate andmete eemaldamist. Inspektsioon nõustub, et pärast isikute tuvastamist võimaldatavate andmete eemaldamist oleks andmetöötluse eesmärkide saavutamine ebamõistlikult raske. Lisaks on taotluse esitaja hinnanud ja välja toonud ülekaaluka avaliku huvi.
3. Taotluse esitaja on kinnitanud, et töödeldavate isikuandmete põhjal ei muudeta isikute kohustuste mahtu ega kahjustata muul viisil ülemääraselt andmesubjektide õigusi. Andmekaitse Inspektsioon leiab, et Kultuuriministeerium peab arvestama alljärgnevate selgitustega, vastasel juhul AKI ei nõustu, et andmesubjekti õigusi ülemääraselt ei kahjustata.

Andmetöötluse õiguspärasuse tagamiseks peab isikuandmete vastutav töötleja isikuandmete töötlemisel tagama kookõla [isikuandmete kaitse üldmääruse](#) (IKÜM)¹ artikli 5 lõikes 1 sätestatud põhimõtetega arvestades alljärgnevalt punktides 3.1.- 3.3. toodud selgitusi.

3.1. Minimaalsuse põhimõte (IKÜM art 5 lg 1 punkt c)

Isikuandmete töötlemisel peab vastutav töötleja tagama, et töödeldavad isikuandmed on asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise eesmärgi seisukohalt. Teisisõnu, vastutav töötleja ei või koguda ega töödelda isikuandmeid ulatuses, mis ületab eesmärgi täitmiseks mõistlikult vajaliku mahu, kui töötlemise eesmärki saab täita väiksema hulga isikuandmetega. Minimaalsuse põhimõtte rakendamiseks peab vastutav töötleja enne isikuandmete kogumist hindama töötlemise eesmärgi olemust, ulatust ja vajalikkust, määratlema selgelt töödeldavate andmete kategooriad ning välistama igasuguse liigse või ebaproportsionaalse andmetöötluse. Andmete töötlemisel tuleb arvesse võtta ka alternatiive, mis võimaldaksid sama eesmärgi saavutada väiksema hulga isikuandmete abil.

Taotleja kavandab küsitluse läbiviimist erinevate ja osaliselt kattuvate sihtrühmade seas, milleks moodustatakse erinevate tunnuste alusel valimirühmad. Eesmärgiks on saavutada erinevates valimirühmades teatav vastajate hulk. Vajaliku vastajate hulga saavutamiseks päritakse rahvastikuregistrist valimi kontkatandmed sõltuvalt vastajagrupid olulise ülekatega mahus.

Eeltoodust tulenevalt tuleb andmetöötluse kooskõla tagamiseks minimaalsuse põhimõtte ja vajalikkuse² kriteeriumiga vastutaval töötlejal rakendada asjakohaseid meetmeid, sealhulgas määratleda valimi moodustamiseks võimalikult täpsed kriteeriumid, et vähendada uuringu eesmärgi täitmiseks sobimatute andmete saamist ja sellega vältida ülemäära andmetöötlust. Vastutaval töötlejal tuleb rakendada minimaalsuse tagamiseks sobivaid lahendusi, näiteks andmed võetakse rahvastikuregistrist vajaduspõhiselt, järkjärgult vastavalt valimikihtides vastajate arvu täituvusele jt asjaoludele.

3.2. Läbipaistvuse põhimõte (IKÜM art 5 lg 1 punkt a)

Läbipaistvuse nõude täitmiseks on IKÜM art 14 ette nähtud andmesubjekti teavitamise kohustus. IKÜM art 12 on sätestatud üldeeskirjad, mida kohaldatakse muu hulgas

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta

² Vt RKHKo 26.09.2022 nr [3-20-1449](#) p 24

andmesubjektidele teabe andmisel. Teave või teavitamine peab olema kokkuvõtlik, selge, arusaadav ja lihtsasti kättesaadav ning kasutada tuleb selget ja lihtsat keelt.³

Läbipaistvuse põhimõttega ei ole kooskõlas olukord, kui taotleja võtab rahvastikuregistrist inimeste kontaktandmed, kuid ei saada neile kunagi uuringus osalemise kutset, kuna näiteks konkreetse valimikihi vastajate määr saab enne täidetud. Vastutav töötleja peab läbipaistvuse nõude täitmiseks saatma uuringu kutse kõigile isikutele, kelle kontaktandmed on rahvastikuregistrist uuringu läbiviimiseks saadud.

Andmesubjekti nõusolekuta isikuandmete töötlemisel IKÜM-i minimaalsuse, vajalikkuse ja läbipaistvuse nõuete täitmiseks tuleb võtta andmeid rahvastikuregistrist eesmärgi täitmiseks ainult minimaalselt vajalikus ulatuses ning tagada kõigile rahvastikuregistrist valimi väljavõttu sattunud isikutele uuringukutse saatmine.

3.3. Seaduslikkuse põhimõte (IKÜM art 5 lg 1 punkt a)

Andmekaitse Inspeksioon juhib tähelepanu, et uuringusse kutsumisel tuleb isikule arusaadavalt eristada uuringus osalemise nõusolekut ja isikuandmete töötlemise nõusolekut. Tulenevalt IKÜM artiklist 7 ja arvestades põhjendusega 32 peab isikuandmete töötlemiseks kehtiv andmesubjekti nõusolek olema antud aktiivses vormis vabatahtlik, ühemõtteline, konkreetne ja teadlik tahteavaldus. Nõusolek eeldab andmesubjekti avaldust või nõusolekut väljendavat selget tegevust, mis tähendab, et see peab alati olema antud aktiivsete sammude astumise või kinnituse esitamise teel. Peab olema ilmne, et andmesubjekt on nõustunud konkreetse töötlemisega.⁴

Nõuetekohase nõusoleku puudumisel ei ole isikuandmete töötlemine seaduslik. Andmesubjekti kehtiva nõusoleku olemasolu ja selle tõendamise kohustus on isikuandmete vastutaval töötlejal.

4. Andmekaitse Inspeksioon juhib tähelepanu, et taotluse p 9 kohaselt on uuringu valim suurem, kui 50 000 inimest. IKÜM artikli 35 lg 1 kohaselt peab isikuandmete vastutav töötleja hindama enne isikuandmete töötlemist kavandatavate isikuandmete töötlemise toimingute mõju isikuandmete kaitsele, kui isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmäärke arvesse võttes tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht. IKÜM art 35 lg 3 loetleb olukorrad, millal andmekaitsealase mõjuhindangu tegemine on nõutav. Inspeksiooni koostatud isikuandmete töötleja üldjuhendis⁵ on selgitatud, mis on süstemaatiline ja ulatuslik andmetöötlus. Samuti on toodud näiteid suure ohu kohta. Juhendis on viidatud suunistele⁶, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhindangut. Arvestades uuringu valimi suurust ja andmetöötluse mahtu, tuleb vastutaval töötlejal läbi viia andmekaitsealane mõjude hindamine.
5. IKS § 6 lõige 5¹ näeb ette, et kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, ei kohaldata IKS § 6 lõikes 4 sätestatud eetikakomitee kontrolli kohustust IKS § 6 lõikes 5 nimetatud täidesaatva riigivõimu analüüsile ja uuringutele, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil. Andmekaitse Inspeksioon võib konsulteerida teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse §-s 26 nimetatud eetikakomiteega, kui Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul vajab poliitika kujundamiseks tehtav uuring või analüüs eetilise hindamist. Käesoleva uuringu tingimusi ja eriliiki isikuandmete mahtu arvestades ei pea AKI eetilise

³ Artikli 29 töörihm [Suunised määruse 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta](#), p 7

⁴ Vt lisaks EAKN [Suunised 05/2020 määruse \(EL\) 2016/679 kohase nõusoleku kohta](#)

⁵ [Isikuandmete töötleja üldjuhend | Andmekaitse Inspeksioon](#)

⁶ Artikli 29 töörihm. [Suunised, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhindangut ja selle kindlaksmääramist, kas isikuandmete töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt suur oht“ vastavalt määrusele \(EL\) 2016/679](#)

hindamist vajalikuks.

6. Andmekaitse Inspektsiooni koostööst isikuandmete töötlemiseks poliitika kujundamise uuringus kehtib tingimused, mis on toodud 22.06.2026 inspektsioonile esitatud taotluses ning käesolevas otsuses.
7. Kui uuringu taotluses esitatud tingimused muutuvad, tuleb sellest inspektsiooni teavitada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Suviste
jurist
peadirektori volitusel

Lisad:

1. Taotlus isikuandmete töötlemiseks teadusuuringus